

Brussel, 14.12.2022
SWD(2022) 419 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE
SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij

Mededeling van de Commissie
Verordening van de Commissie

**Richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en de bosbouwsector en in
plattellandsgebieden**
en

**Verordening van de Commissie waarbij bepaalde categorieën steun in de landbouw- en
de bosbouwsector en in plattellandsgebieden op grond van de artikelen 107 en 108 van
het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt
verenigbaar worden verklaard**

{ C(2022) 9120 final } - { C(2022) 9131 final } - { SEC(2022) 442 final } -
{ SWD(2022) 418 final }

Samenvatting
Effectbeoordeling van de herziening van de staatssteunregels voor de landbouw- en de bosbouwsector en voor plattlandsgebieden
A. Noodzaak van de actie
Wat is het probleem en waarom is het een probleem op EU-niveau?
In het kader van de herziening van de staatssteunregels voor de landbouw- en de bosbouwsector en voor plattlandsgebieden (bestaande uit de groepsvrijstellingsverordening voor de landbouw (GVVL) en de richtsnoeren) zijn de volgende probleemgebieden aangetroffen: i) er is een risico dat de doelstellingen van het hervormde gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en van de Green Deal niet volledig kunnen worden verwezenlijkt met de huidige regels; ii) de regels zijn niet geschikt voor de veranderende context; iii) er zijn onnodige administratieve kosten, zowel voor de autoriteiten van de lidstaten als voor de Commissie; en iv) de individuele steunverleningen zijn onvoldoende transparant en stroken niet met de horizontale staatssteunregels. De staatssteunregels voor de landbouw- en de bosbouwsector en voor de plattlandsgebieden zijn in de hele EU van toepassing.
Wat is het streefdoel?
De algemene doelstelling is te komen tot staatssteunregels op het gebied van landbouw, bosbouw en plattlandsgebieden die tegen lagere administratieve kosten aan de doelstellingen van het GLB en de Green Deal bijdragen, zonder de mededinging onnodig te verstoren. Daartoe worden bij de herziening drie specifieke doelstellingen nagestreefd: i) de doeltreffendheid van de staatssteunregels waarborgen door afstemming op de horizontale bepalingen, rechtszekerheid en passende waarborgen voor de mededinging; ii) samenhang met de doelstellingen van het GLB en de Green Deal; en iii) administratieve vereenvoudiging.
Wat is de meerwaarde van EU-maatregelen (subsidiariteit)?
Het subsidiariteitsbeginsel is niet van toepassing, aangezien de Commissie exclusieve bevoegdheid heeft op het gebied van de verenigbaarheid van staatssteun.
B. Oplossingen
Welke opties dienen zich aan? Is er al dan niet een voorkeursoptie? Zo nee, waarom niet?
<p>Het effectbeoordelingsverslag bevat twee beleidsopties:</p> <p>1) Optie 1: aanpassing aan het toekomstige GLB-rechtskader, afstemming op de wetgeving inzake diergezondheid, verlaging van de bekendmakingsdrempels, afstemming op de horizontale staatssteunbepalingen, vereenvoudiging en "lichte" uitbreiding van de GVVL:</p> <p>Naast een nauwere afstemming op het nieuwe rechtskader van het GLB introduceert deze optie in de richtsnoeren een vereenvoudigde aanpak voor maatregelen die worden gefinancierd in het kader van het GLB (de zogenaamde clausule inzake het vermoeden van verenigbaarheid). Bij optie 1 wordt het toepassingsgebied van de GVVL uitgebreid tot alle bosbouwmaatregelen, al dan niet gefinancierd in het kader van het GLB, en tot steun voor de vergoeding van door beschermde dieren veroorzaakte schade. De procedurele vereisten van de GVVL worden afgestemd op die van de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV). De drempel voor de bekendmaking van individuele steunverleningen wordt verlaagd van de huidige 500 000 euro naar 100 000 euro (in lijn met de recente horizontale wetgeving inzake staatssteun) en van de huidige 60 000 euro naar 10 000 euro voor de sector van de primaire landbouwproductie. De staatssteunregels worden afgestemd op de geldende EU-wetgeving inzake diergezondheid. Optie 1 voorziet in de mogelijkheid om ook in de richtsnoeren gebruik te maken van</p>

vereenvoudigde kostenopties. Bovendien biedt ze de mogelijkheid om voor kleine gemeenten een uitzondering te maken op de voorwaarde dat een nulsценario moet worden ingediend.

2) Optie 2: optie 1, aangevuld met verdere wijzigingen voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de Green Deal en met een volledige uitbreiding van de GVVl:

Bij optie 2 worden ook de maximale steunbedragen voor verbintenissen ten behoeve van milieu, klimaat en dierenwelzijn in de richtsnoeren vervangen door maximale steunintensiteiten voor extra kosten en gederfde inkomsten. De mogelijkheid van een aanpak op resultatenbasis, zoals regelingen voor koolstoflandbouw, wordt ingevoerd. De reikwijdte van de in aanmerking komende kosten in verband met schade die wilde dieren berokkenen aan landbouwers, wordt vergroot. Steun in verband met schade die door invasieve uitheemse soorten wordt veroorzaakt, wordt opgenomen. Het wordt mogelijk gemaakt om sterkere stimulansen te bieden voor steun in verband met ecosysteemdiensten in bossen. Voorts omvat optie 2 steun voor het herstel en het onderhoud van natuurlijke habitats voor planten en schimmels in de bosbouwsector. Bij optie 2 wordt het toepassingsgebied van de GVVl uitgebreid tot alle maatregelen waarbij er ruimte is voor vereenvoudiging (waarmee de Commissie solide praktische ervaring heeft), wat neerkomt op bijna 50 % van alle maatregelen die momenteel moeten worden aangemeld.

Voor beide beleidsopties worden ook twee subopties onderzocht, namelijk:

subopties 1a en 2a: verlaging van de bekendmakingsdrempels alleen voor activiteiten buiten de primaire landbouwproductie en

subopties 1b en 2b: verlaging van de drempel voor verliezen als gevolg van ongunstige weersomstandigheden tot 20 %.

De voorkeursoptie is optie 2, aangezien deze in alle categorieën het hoogst scoort (doeltreffendheid van de staatssteunregels, samenhang met het nieuwe GLB en de Green Deal, administratieve vereenvoudiging voor de autoriteiten van de lidstaten en de diensten van de Commissie en gevolgen voor kmo's).

Hoe reageren de verschillende belanghebbenden? Wie steunt welke optie?

De autoriteiten van de lidstaten, voor wie de impact van de voorgestelde beleidsopties het grootst zal zijn, hebben hun bezorgdheid geuit over de extra administratieve lasten die kunnen worden verwacht van de voorgestelde verlaging van de bekendmakingsdrempels (zit vervat in alle opties, maar in mindere mate in de subopties 1a en 2a). Tegelijk zijn zij ingenomen met de beoogde uitbreiding van het toepassingsgebied van de GVVl (in de opties 1, 1a en 1b en in ruimere mate in de opties 2, 2a en 2b) en met de clausule inzake het vermoeden van verenigbaarheid, die in alle opties is opgenomen. Het Fit for Future-platform (dat ook het kmo-netwerk vertegenwoordigt) heeft gepleit voor een sterkere afstemming van de staatssteunregels op groen beleid (in alle opties, maar het meest uitgesproken in de opties 2 en 2a) en heeft tegelijk verzocht om de drempel voor verliezen als gevolg van ongunstige weersomstandigheden af te stemmen op de GLB-verordening (hieraan beantwoorden de subopties 1b en 2b).

C. Effecten van de voorkeursoptie

Welke voordelen biedt de voorkeursoptie?

De voorkeursoptie zou de transparantie van het staatssteuntoezicht vergroten en de GVVl en de richtsnoeren afstemmen op de horizontale bepalingen inzake staatssteun. Dit zou op zijn beurt de doeltreffendheid van de staatssteunregels in de landbouw, de bosbouw en de plattelandsgedebieden vergroten. De voorkeursoptie zou beter bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het nieuwe GLB en de Green Deal. Zij zou leiden tot aanzienlijke administratieve vereenvoudiging, met name voor de autoriteiten van de lidstaten en voor de diensten van de Commissie.

Welke kosten brengt de voorkeursoptie met zich mee?
De voorkeursoptie zou voor de autoriteiten van de lidstaten tot hogere administratieve kosten leiden om aan de nieuwe transparantievereisten te voldoen. Deze kosten zouden echter ruimschoots worden gecompenseerd door de voordelen die worden verwacht van de uitbreiding van de GVV, de invoering van de clausule inzake het vermoeden van verenigbaarheid in de richtsnoeren en de andere vereenvoudigingsstappen die in de voorkeursoptie zijn opgenomen.
Wat zijn de gevolgen voor de kmo's?
De voorkeursoptie zou een positief effect hebben op de kmo's. Snellere staatssteunprocedures betekenen een snellere toegang tot steun. Dit is met name van belang voor kmo's, die vaak slechts een beperkte toegang tot financiering hebben. De kmo's zullen in grotere mate van de beoogde uitbreiding van het toepassingsgebied van de GVV profiteren dan de grote ondernemingen, aangezien veel van de in de GVV opgenomen maatregelen beperkt zijn tot kmo's.
Evenredigheid?
De voorgestelde beleidsopties zijn evenredig, aangezien zij niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van dit initiatief te verwezenlijken.
D. Follow-up
Hoe worden de effecten gemonitord en geëvalueerd?
De nieuwe GVV loopt af in 2029, wat betekent dat een evaluatie van de GVV (en van de richtsnoeren) vóór eind 2028 moet worden verricht. Een grotere transparantie in het kader van de voorkeursoptie zou een positief effect op het staatssteuntoezicht moeten hebben en de beschikbaarheid van gegevens op het niveau van de individuele begunstigten moeten verbeteren. Voorts zou het mogelijk moeten zijn gegevens voor een toekomstige evaluatie te verzamelen in het kader van de monitoring achteraf, gebaseerd op een steekproef van bestaande steunregelingen die de diensten van de Commissie jaarlijks verrichten. Daarnaast heeft de Commissie de mogelijkheid om een evaluatie achteraf te eisen voor staatssteunregelingen met een hoog risico op potentiële concurrentievervalsingen. Het scorebord voor staatssteun, dat informatie verschaft over de algemene situatie op het gebied van staatssteun in elke lidstaat, is een ander belangrijk instrument voor de monitoring en de evaluatie door de Commissie.